

Publicat el 21-4-2002 a "Levante - EMV".

Eòlica? Sí, però...

Carles Arnal *

Imagine l'amable lector que ell mateix porta demanant durant anys la instal·lació d'una escola al seu barri i, quan per fi l'administració es decideix a fer-la, proposa ubicar-la justament en l'única zona verda existent en tota la contornada. O que el centre de salut, tan indiscutiblement necessari, resulta que només pot instal·lar-se en el lloc on ara hi ha una valuosa construcció arquitectònica, ben estimada.

De manera semblant, la societat reclama energies renovables i netes, com l'eòlica, però no a costa de destruir o degradar innecessàriament el valuós patrimoni natural.

El recentment aprovat Pla Eòlic Valencià preveu instal·lar un elevat nombre de parcs eòlics en les muntanyes valencianes de les comarques interiors afectant, almenys en alguns casos, a paratges de gran valor ecològic i paisatgístic. Tot i no emetre gasos contaminants ni generar residus perillosos, els parcs eòlics tenen impactes ambientals que poden variar segons la ubicació i la manera concreta d'instal·lar-se. Un parc eòlic pot implicar actuacions com: eliminació de vegetació i nivellament de terres, apertura de camins, construcció d'edificis, bastiment de xarxes elèctriques, tallafocs, etc., a més del notable impacte visual que suposa una torre d'uns 50 metres d'alçada, sobretot si s'ubica en una zona elevada i de gran visibilitat (i s'en han de posar unes 2.700).

Acàs no hi ha altra solució que instal·lar **tots** els parcs eòlics en els cims de les muntanyes? Algunes d'aquestes són ambientalment molt valuoses o constitueixen un destacat atractiu en relació a prometedores iniciatives de turisme rural (el qual es veuria sensiblement afectat). Sembla una mena de xantatge innacceptable el que s'ens presenta: si voleu energia eòlica ha de ser necessàriament en aquestes muntanyes. Més inacceptable encara quan l'impacte ecològic es produeix amb instal·lacions que responen teòricament a demandes mediambientals. Si aquestes noves energies renovables troben per fi subvencions és perquè les institucions han entès que és important salvaguardar el medi ambient. La seua justificació és, en gran mesura, ambiental. Seria absurd que partint d'aquesta aquesta finalitat es generaren impactes ecològics per la seua ubicació concreta. Crec que estem tots d'acord en la necessitat d'impulsar l'energia eòlica. El repte està en trobar els llocs més escaients, amb els mínims impactes possibles i no acceptar, d'entrada, injustificables situacions del tipus: o és ací o en cap lloc.

Per què no poden instal·lar-se parcs eòlics en altres llocs? Segons el Pla Eòlic " *en las llanuras costeras y en los espacios prelitorales el viento no es susceptible de aprovechamiento significativo* ". En una sola frase, en dos línies, en un document de centenars i centenars de pàgines i dotzenes de plànols, es despatxa el tema. No hi ha en els tres gruixuts volums del Pla cap justificació, ni una sola medicció, que justifique aquesta frase. Ens ho hem de creure i prou. Només que una part dels parcs es pugueren instal·lar en zones litorals més antropitzades (pol·ligons industrials, mitjaneres d'autopistes, espigons de ports, fins i tot en plataformes a una certa distància de la costa) l'impacte sobre les àrees de muntanya es reduiria molt. Dintre de les zones d'interior, per què s'han considerat amb suficient recurs eòlic unes àrees i altres no? Novament hem de fer un *acte de fe* donat que el Pla no presenta mediccions ni aporta cap mapa eòlic que permetesca jutjar amb dades objectives.

Per altra banda, el Pla no s'ocupa de les instal·lacions eòliques de baixa potència i no s'ha fet un pla similar referit a l'energia solar, altra energia neta i renovable, tremendament infrautilitzada al nostre territori. De potenciar-se aquestes opcions es podria rebaixar el nombre de grans parcs eòlics i el seu impacte. A més, si no s'adopten actuacions urgentíssimes d'eficiència i estalvi energètics, amb mesures que afecten a la construcció d'habitatges, al transport, a la indústria, a tota la societat, ... tots aquests parcs no conseguiran evitar el canvi climàtic al que estem abocats, per què la seua aportació al problema pot ser *engolida* per un creixent consum energètic, cosa que no preocupa el més mínim a l'administració.

Pel que fa a les garanties ambientals del Pla, tenim encara més motius per malfiar. Evidentment, s'han exclòs com a potencials receptors de parcs eòlics els paratges naturals protegits, cosa fàcil de fer, per què en son pocs (i en queden molts de valuosos sense cap protecció). Resulta simptomàtic que no s'hagen exclòs també totes les *zones LIC* (llocs d'interès comunitari de la xarxa europea Natura 2000), amb el poc seriós motiu de que el llistat encara no està definitivament aprovat. No ho està per què l'administració no vol, tot incurrint en un dilatat retard. Segurament s'espera fer la declaració oficial quan ja s'hagen fet totes les obres previstes i "en cartera", i així tindrem menys problemes ambientals. Per altra banda, el Pla preveu instal·lar els parcs en sòl no urbanitzable, fins i tot que siga d'especial protecció o que expresament marque incompatibilitat amb qualsevol instal·lació industrial. Seran les empreses adjudicatàries les encarregades de " *compatibilitzar* " (és a dir, modificar) la normativa municipal amb les exigències de les instal·lacions. Finalment, l'obligació de soterrar les línies elèctriques (un dels elements de major impacte) sobre els terrenys forestals, que recollia l'esborrany sotmès a exposició pública, ha estat eliminada del text definitiu.

Comença ara una segona fase en la qual les empreses adjudicatàries elaboraran projectes per cada zona eòlica. Estariem a temps encara per a, en cada zona de les establertes, triar amb criteris racionals les ubicacions concretes menys impactants. El més probable, però, és que passe com en el Pla Eòlic aprovat; més que presentar les diferents possibilitats per triar objectivament la més adequada, sembla beneir una decisió adoptada prèviament. Decisió en la qual han tingut molt a veure les pressions econòmiques i polítiques dels grups industrials i dels ajuntaments de

segons quin signe polític, mentre que s'ha exclós de qualsevol diàleg a sectors socials rellevants implicats en el tema, com ara sindicats, grups conservacionistes, organitzacions rurals i molts altres.

Energia eòlica sí, per suposat; però amb el màxim respecte als ecosistemes, amb participació democràtica de tots els sectors implicats i amb criteris objectius d'ubicació.</body>

* Doctor en Biologia i membre d'Acció Ecologista-Agró

Fitxer baixat de **<http://www.terracritica.org>**